

Javor poľný

Acer campestre L.

čelad': javorovité *Aceraceae*

Strom, 10-15 metrov vysoký, s kompaktnou a bohato vetvenou korunou, nezriedka krivým kmeňom. Často rastie len ako ker. Borka žltosivá až tmavo hnedosivá, u starších plytko rozpukaná do obdĺžnikovitých platničiek.

Na dvojročných a starších výhonkoch sa tvoria viac či menej výrazné korkové lišty.

Pôvodom z Európy. Rozšírený je do severnej Afriky, Malej Ázie, na Kaukaz a do Iránu.

Listy sú jednoduché, protistojné, dlaňovito 3 - 5 laločnaté svetlozelené, celistvookrajové. Laloky nerovnako veľké - koncový lalok najväčší, okrajové sú menšie. Báza listu srdcovitá. Stopka listov je krátka.

Žltozelené obojpohlavné kvety usporiadané v početných chocholíkoch. Kvitnú na prelome apríla a mája po vyrašení listov.

Plod je dvojnažka s dvoma okrídlenými semenami. Spočiatku sú zelené až červenkasté, neskôr svetlohnedé. Krídla zvierajú priamy uhol.

Na Slovensku je pôvodný, tvorí významnú súčasť lesov v dubovom vegetačnom stupni. V tvrdých lužných lesoch dorastá do veľkosti stromu, v xerotermofilných dubových lesoch a v lesostepiach rastie v krovitej forme.

Významná pionierska drevina v nižších nadmorských výškach. V dnešnej dobe nachádza svoje uplatnenie v mestských výsadbách. Dobře znáša sucho, rez, zasolené pôdy a je odolný voči mrazom.

Z našich druhov javorov má najtvrdšie a najpevnejšie drevo. Používa sa na výrobu hudobných nástrojov.

Mezei juhar

Acer campestre L.

család: juharfélék – Aceraceae

10-15 méter magas fa, sűrű és gazdagon szétágazó koronával, nemritkán görbe törzssel. Gyakran csak cserjeként nő. A kérge sárgásszürke vagy egészen sötét barnásszürke, idősebb egyedek esetében a kéreg téglalap alakú lemezek formájában megrepedezik.

A kétéves és annál idősebb hajtásokon többé-kevésbé kiemelkedő paralécek képződnek. Európából származik. Elterjedt Észak-Afrikában, Kis-Ázsiában, a Kaukázusban és Iránban is.

A levelek egyszerűek, átellenesen állnak, tenyér alakúak, 3-5 karéjjal, világoszöldek, szélük ép. A karéjok egyenetlen méretűek – a levélvégi karéj a legnagyobb, a szélsők kisebbek. A levél a tövénél szív alakú. A levélnyél rövid.

A kétivarú sárgászöld virágok nagy számban molyhos kocsányú bugákba rendeződnek. Április és május fordulóján virágzanak, miután a levelek kihajtottak.

Termése kétszárnyú ikerlependék. Kezdetben zöld vagy egészen pirosas színű, később világosbarna. Szárnyai csaknem egy vonalban (közel 180°-os szögben) állnak.

Szlovákiában őshonos fafajta, a tölgyes vegetációjú erdők jelentős részét képezi.

A kemény ártéri erdőkben faméretűre nő, a melegkedvelő és szárazságtűrő tölgyesekben és erdős sztyeppéken pedig cserje formájában fordul elő.

Alacsonyabb tengerszint feletti magasságokban jelentős úttörő fafajtnak számít. Jelenleg főleg a városok fásításában érvényesül. Jól tűri az aszályt, a metszést, sózott talajt, és a faggyal szemben is ellenálló.

Juharféle fáink közül a legkeményebb és legerősebb fafajta. Hangszerek készítésére használják.

ACER CAMPESTRE

Acer campestre L.

Family: Sapindaceae

It reaches a typical height of 10-15 m, with a compact and richly branched crown, often by a crooked trunk which often grows only as a shrub. Yellow-gray bark up to dark brown-gray, on older trees it shatters shallowly into rectangles.

On two-year-old and older shoots, they form more or less significant corkstrips.

Originally from Europe. It is widespread in North Africa, Asia Minor, the Caucasus and Iran.

The leaves are simple, opposite, palm-shaped 3 - 5 lobed light green, whole edges. Lobes unequally large - terminal lobe largest, marginal are smaller. The leaf has a cordate shape and its stalk is short.

Yellow-green bisexual flowers arranged in numerous plumes. They bloom at the turn of April and May after the leaves have sprouted.

The fruit is a biped with two winged seeds. Initially, they are green up reddish, later light brown. The wings form a straight angle.

It is native to Slovakia; it forms a significant part of oak forests vegetation stage. In floodplain forests it grows to the size of a tree, in xerothermophilic oak forests and in forest-steppes grow in shrubby form.

It is a significant pioneering tree at lower altitudes. Today, currently finds its application in urban plantings. It tolerates well drought, rust, saline soil and is resistant to frost.

Acer campestre has the hardest and strongest wood which is used for manufacture of musical instruments.